

Regionalne minimum socjalne a stypendium socjalne

Na łamach czasopisma Polityka Społeczna ukazał się kolejny tekst, którego przedmiotem jest tzw. minimum socjalne. Tym razem analiza obejmuje wielkość miast oraz podział na województwa. Przydatne dla organów stypendialnych, które rozpatrują wnioski o stypendium socjalne.

Jacek Pakuła 03 grudnia 2025

Problematyka tzw. dochód zerowych należy do jednej z najbardziej skomplikowanych, gdy idzie o pomoc materialną dla studentów. W tym miejscu warto wyjaśnić ów skrót - przez dochody zerowe rozumiemy sytuację, o której mowa w art. 88 ust. 4-5 PSWiN. Student, którego dochód na osobę w rodzinie wynosi od 0 do 823 zł na osobę w rodzinie powinien przedstawić zaświadczenie o korzystaniu z pomocy społecznej. Brak takiego zaświadczenia nie oznacza jednak automatycznej odmowy przyznania stypendium - ale nakład na organ przeprowadzenia wnikliwego postępowania. Student może bowiem otrzymać stypendium socjalne (może, ale nie musi), jeśli udokumentuje źródła utrzymania rodziny.

Niekiedy przez udokumentowanie źródeł utrzymania rodziny błędnie rozumie się przedstawienie dokumentów ilustrujących dochody, co niekiedy przybiera postać anegdoty, w której student przedstawia zaświadczenie z urzędu skarbowego, ilustrujące dochody na poziomie 500 zł miesięcznie, nie korzysta z pomocy społecznej a pytany przez organ o źródła udokumentowania rodziny odpowiada, że przecież złożył już zaświadczenie z urzędu skarbowego. Nie na tym jednak polega udokumentowanie źródeł utrzymania rodziny.

W tym miejscu dla porządku należy wyraźnie wskazać, że udokumentowanie źródeł utrzymania rodziny, o którym mowa w art. 88 ust. 5 PSWiN, i z którym wiąże się możliwość - ale nie obowiązek - przyznania stypendium socjalnego, jest procesem złożonym.

Po pierwsze, student powinien wykazać koszty utrzymania rodziny, w tym siebie, rodziców, o ile wchodzi w skład rodziny itd. I tutaj warto posiłkować się zestawieniem przygotowanym przez dra Piotra Kurowskiego. Pytając o wydatki warto wyróżnić takie kategorie, jak: żywność; mieszkanie, w tym użytkowanie i energia oraz wyposażenie; edukacja; kultura i rekreacja; odzież i obuwie; ochrona zdrowia; higiena osobista; transport i łączność i pozostałe wydatki. Była o tym mowa m.in. we wpisie na tym blogu pt. [Stypendium socjalne a minimum socjalne w IV kwartale 2024 r.](#)

Po drugie, student musi złożyć wyjaśnienie co do źródeł utrzymania i zasadniczo chodzi o ujawnienie nowych informacji, innych niż dochody opodatkowane i nieopodatkowane, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych, z uwzględnieniem tzw. dochodów pomijanych (m.in. stypendia dla studentów). Niekiedy będzie tak, że student ujawni dochody, które zostają uwzględnione na użytek stypendium socjalnego (działalność nierejestrowana, należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób), albo będą stały na przeszkodzie uznania, że student znajduje się w trudnej sytuacji materialnej (powołanie się na oszczędności).

Na potwierdzenie swoich twierdzeń student powinien przedstawić odpowiednie dokumenty, o czym decyduje organ.

Z powyższych względów warto zapoznać się z tekstem dra Piotra Kurowskiego pt. [Wartości minimum egzystencji i minimum socjalnego w układzie przestrzennym w roku 2024](#). Dane są przydatne dla oceny, czy student realnie koszty utrzymania, a co za tym idzie - do oceny, czy student wykazał trudną sytuację materialną. Powszechnie wiadomo, że inne są koszty utrzymania w różnych województwach, a tym bardziej w różnej wielkości miastach. Niekiedy szczegóły, jak np. fakt zamieszkania w domu studenckim, może mieć istotne znaczenie dla oceny, czy wyjaśnienia studenta można uznać za wiarygodne.

Stanów faktycznych jest wiele, a tym samym wyjaśnień studenta - jeszcze więcej. Reguła trzech pytań pozwala na uporządkowanie i odpowiedź, czy student znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Przykładowo studenci pytani o źródła utrzymania wskazują na oszczędności. Trudno uznać, by osoba, która posiadała oszczędności znajdowała się w trudnej sytuacji materialnej. Oszczędności mogą pochodzić z pracy, ale i z darowizn. A to już tylko krok od uznania, że mamy do czynienia z opiekunem faktycznym. Inny skutek ma darowizna w kwocie 25 tys., a inna w kwocie 500 zł - ta druga kwota raczej nie sprawi, że organ uzna, że wyjaśnienia studenta są wiarygodne, bowiem aktualne będzie pytanie o źródła utrzymania studenta.

Warto więc czytać Politykę Społeczną i śledzić teksty, których przedmiotem jest tzw. minimum socjalne. Oczywiście uwzględniając specyfikę regionu.

XII Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. **Pomoc materialna dla studentów i doktorantów** odbędzie się w Toruniu w dniach 1-3 czerwca 2026 r. Szczegóły pod adresem: [OKNS Pomoc materialna dla studentów i doktorantów](#)

Pod adresem: [Webinary](#) publikowana jest aktualna oferta szkoleń. Zapraszamy do udziału!